

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-70)

11 TEMMUZ DÜNYA NÜFUS GÜNÜ (2024)

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) Yönetim Konseyi 1989'da, Dünya nüfusunun 5 milyar insana ulaştığı tarih olan 11 Temmuz'u "Dünya Nüfus Günü" olarak belirlemiştir. Dünya Nüfus Günü, nüfus artışı, aile planlaması, toplumsal cinsiyet eşitliği, yoksulluk, sağlık hizmetlerine erişim gibi konuları gündeme getirir ve farkındalık yaratmayı hedefler.¹

Birleşmiş Milletler nüfus tahminlerine göre 2022 yılında en fazla nüfusa sahip ülke, 1 milyar 425 milyon 887 bin 337 kişi ile Çin'dir, bu ülkeyi 1 milyar 417 milyon 173 bin 173 kişi ile Hindistan, 338 milyon 289 bin 857 kişi ile Amerika Birleşik Devletleri izlemektedir. Bu üç ülke dünya toplam nüfusunun %39,9'unu oluşturmaktadır. Türkiye, 85 milyon 279 bin 553 kişi nüfusu ile nüfus büyüklüğüne göre 194 ülke arasında 18. sırada yer almakta, Dünya toplam nüfusunun %1,1'ini oluşturmaktadır.²

Dünya nüfusunun 1 milyara ulaşması yüz binlerce yıl sürmüştür. Ardından sadece 200 yıl gibi kısa bir sürede yedi kat artmıştır. Dünya nüfusu 2011 yılında 7 milyara ulaşmıştır, 2030 yılında ise 8,5 milyara ulaşması beklenmektedir.³ Bu dramatik büyümenin nedenleri; üreme çağına kadar hayatta kalan insan sayısındaki artış, insan yaşam süresindeki artış, artan kentleşme, hızlanan göç ve doğurganlık hızındaki değişikliklerdir.⁴ Hızlı nüfus artışı, doğa, hizmetler ve altyapı üzerinde sürdürülemez bir baskı oluşturarak birçok küresel sorunu daha da kötüleştirmektedir. Nüfus arttıkça daha fazla arazi ve doğal kaynak tüketilmektedir. Birleşmiş Milletler, insan faaliyetleri nedeniyle halihazırda bir milyon türün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu tahmin etmektedir. İnsanlığın fosil yakıtlara olan bağımlılığının ekonomik ve nüfus artışıyla birleşmesi nedeniyle küresel sera gazı emisyonları artmaya devam etmektedir. Bunun sonucunda gezegenimiz ısınmakta, doğa kaynaklı afetler, eşitsizlikler, önlenebilir ölümler artmakta, mahsullerin verimliliği azalmaktadır. Artan nüfus ve doğadaki yıkıcı faaliyetlerin artması, yeni virüslerin yayılmasını da kolaylaştırmaktadır. Son dönemde ortaya çıkan pandemiler ve salgınlar bunun sonucudur.⁵

Kadınlar ve kız çocukları küresel nüfusun %49,7'sini oluşturmalarına rağmen, demografi tartışmalarında genellikle göz ardı edilmekte ve nüfus politikalarında hakları ihlal edilmektedir. Bu sorunun temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği yatmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadınları ve kız çocuklarını okuldan, iş gücünden ve liderlik pozisyonlarından uzak tutmakta; kadınların sağlıkları, cinsel yaşamları hakkında karar vermelerini sınırlamaktadır. Şiddete, zararlı uygulamalara ve önlenebilir anne ölümlerine karşı savunmasızlıklarını artırmaktadır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) 2023 Dünya Nüfusunun Durumu raporu kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinin geleceğin getireceği demografik değişiklikler ve zorluklarla başa çıkmaya hazırlanmak, daha iyi ve daha kapsayıcı bir dünya oluşturmak

¹ IISD, World Population Day 2024 <https://sdg.iisd.org/events/world-population-day-2024/> Erişim Tarihi: 20.06.2024.

² TÜİK, Dünya Nüfus Günü 2023 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2023-49688> Erişim Tarihi: 24.06.2024.

³ UN, World Popülistin Day <https://www.un.org/en/observances/world-population-day> Erişim Tarihi: 24.06.2024.

⁴ UN, Peace, dignity and equality on a healthy planet <https://www.un.org/en/global-issues/population> Erişim Tarihi: 24.06.2024.

⁵ Population connection, 8 Billion Reasons to Commemorate This Year's World Population Day <https://populationconnection.org/blog/8-billion-people/> Erişim Tarihi:24.06.2024.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-70)

için önemli olduğunu göstermektedir.⁶

Kız çocukları eğitim aldıklarında, daha geç yaşta evlenme, daha fazla ücretli iş fırsatına sahip olma, daha iyi sağlık sonuçlarına sahip olma ve yaşamları boyunca daha az çocuk sahibi olma eğilimindedirler. Her yıl 12 milyon kız çocuğu 18 yaşına gelmeden evlendirilmektedir. UNICEF'e göre çocuk yaşta evliliklerin bölgesel düzeyleri Batı ve Orta Afrika'da %37, Doğu ve Güney Afrika'da %31, Güney Asya'da %28, Latin Amerika ve Karayipler'de %22, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da %15'tir. Çocuk yaşta evlilik, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, karşılanamayan aile planlaması ihtiyacı ve önlenemez anne ölümleri gibi toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine dayanan sorunları sona erdirmek için ihtiyaç duyulan finansman ile sağlananlar arasında büyük bir uyumsuzluk vardır. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında ilerleme kaydedilememesi durumu da göze alındığında, toplumsal cinsiyet eşitliği finansman açığı acilen kapatılması gereken bir konudur.⁷

Dünya Nüfus Günü, her yıl dünya çapında nüfus sorunlarına dikkat çekmek amacıyla kutlanmaktadır. 2023 yılının teması "Toplumsal cinsiyet eşitliğinin gücünü açığa çıkarmak: Dünyamızın sonsuz olanaklarını ortaya çıkarmak için kadınların ve kız çocuklarının sesini yükseltmek" olarak belirlenmiştir. Dünya Nüfus Günü 2024 yılı teması 8.7.2024 tarihi itibarıyla henüz ilgili web sayfasında duyurulmamıştır.⁸

⁶ United Nations Population Fund, World Population Day <https://www.unfpa.org/events/world-population-day> Erişim Tarihi:24.06.2024.

⁷ Population Connection, Girls' and Women's Empowerment <https://populationconnection.org/why-population/girls-and-womens-empowerment/> Erişim Tarihi: 30.06.2024.

⁸ UNESCO, World Population Day <https://www.iesalc.unesco.org/en/evento/world-population-day-11-july/#:~:text=2023%20Theme%3A%20Unleashing%20the%20power,women%20and%20girls%20want%20matters.> Erişim Tarihi:30.06.2024.